

Or the “misfortune of straddling two cultures and languages, but fully belonging to neither? It depends on one’s own perspective. The former seems a much more optimistic as well as realistic outcome, if we consider that many people in the world today live, work and create away from their place of birth and their mother tongue.

While this article has mainly focused on *Triptych* because of its originality in themes and linguistic form, it has to be emphasised that Krili has developed over the decades not only as a prolific poet, but also as a prose writer (she is the author of three volumes of historical fiction in Greek, analysis of which features in this volume of *Antipodes*). Below, I will summarise the rest of her bilingual publications in order to show the extent of her enormous output.

While she was writing from very early on, the most productive years – in terms of publications – have been over the last two decades. After *Triptych* (2003), Krili has published a companion poetry book – a large volume of bilingual poems titled *Falling Stars / Πεφταστέρια* (Pteroti House, Sydney 2018). The poems in this volume are, as she explains, “an assembly of poems” written during the last fifty years and re-worked by her for publication. Professor Vrasidas Karalis in his Introduction to *Falling Stars / Πεφταστέρια* aptly states the following: “By writing in Greek in Australia she perpetuates not only a tradition but an identity, not only a heritage but a mentality. By writing in Australian English, she expands the expressive potential of the language and adds a new dimension to Australian literature.”

More recently, Krili reworked a play titled *Christina’s Case / Η υπόθεση της Χριστίνας* (published in 2016) about the victims of the Social Security scandal in Sydney in 1978. This play, also bilingual, demonstrates her passion for telling stories about women and the treatment of them by a male-centred society. In addition, her latest bilingual publication showing Krili’s versatility as a writer, is a collection of modern fairy tales titled *Fairy Tales from Near and Far / Παραμύθια, κοντινά και μακρινά* (Pteroti House 2021). It must be mentioned that Pteroti House is Krili’s own publishing house, which is indicative of her passion and commitment to publish her work on her own terms, so that it will serve as a written document of the migrant experience for posterity.

*Helen Nickas is a former academic who studied Yota Krili’s writings as part of her research into Greek-Australian literature. In 2003, she edited and published Yota Krili’s first poetry book titled *Triptych* in a Greek-English edition through her publishing venture Owl Publishing.

Η τριλογία «Μονοπάτια της Ελευθερίας» της Γιώτας Κριλή

ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΦΙΦΗΣ

Η ΓΙΩΤΑ ΚΡΙΑΗ, συγγραφέας και ποιήτρια, κατοικεί στο Σίδνεϊ από το 1959. Κατάγεται από το Κερασάρι Αρκαδίας, ένα χωριό των Βαλτετισοχωριών, γνωστών από την Επανάσταση του 1821. Η Κριλή, μεταξύ άλλων, έχει εκδόσει την ποιητική συλλογή «Πεφταστέρια», Σίδνεϊ, 2018 και την τριλογία ιστορικών μυθιστορημάτων «Μονοπάτια της Ελευθερίας» που αποτελείται από τις «Καταβολές», Σίδνεϊ, 2013, το «Κυπαρισσόμυλο», Σίδνεϊ, 2014 και το «Κυκλάμινο», Σίδνεϊ, 2016, όλα εκδόσεις του “Pteroti House”.

Τα «Πεφταστέρια» και το «Κυκλάμινο» τιμήθηκαν το 2019, το πρώτο με το βραβείο του καλύτερου ποιητικού βιβλίου και το δεύτερο με το βραβείο του καλύτερου πεζογραφικού βιβλίου, στο διαγωνισμό βιβλίου του Ελληνοαυστραλιανού Πολιτιστικού Συνδέσμου Μελβούρνης. Η τριλογία των ιστορικών μυθιστορημάτων αναφέρονται στον ελληνικό 19^ο αιώνα, το πρώτο στα χρόνια της Επανάστασης, το δεύτερο στην περίοδο του Όθωνα και το τρίτο στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα.

Τα βιβλία της τριλογίας έχουν επανεκδοθεί πρόσφατα στην Αθήνα από τον εκδοτικό οίκο «Ωκεανός», στα πλαίσια της επετείου των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Οι «Καταβολές» εκδόθηκαν το 2017 με τον

Η Γιώτα στη δεκαετία του '70

τίτλο «Με τη φλόγα στην καρδιά», και τα δύο άλλα το 2021 με τους αντίστοιχους τίτλους «Το κυπαρισσόμυλο της Αρκαδίας» και «Το κυκλάμινο της Τριπολιτσάς».

Θα κάνουμε μια σύντομη αναφορά στα τρία παραπάνω ιστορικά μυθιστορήματα. Ένα ιστορικό μυθιστόρημα αναφέρεται σε κάποια ιστορική περίοδο. Μυθιστόρημα υπονοεί στοιχεία όπως μυθοπλασία, χαρακτήρες και πλοκή τα οποία, όμως, θα πρέπει να συνδέονται πειστικά με την παρουσιαζόμενη ιστορική περίοδο την οποία ερμηνεύουν. Η Κριλή στα μυθιστορήματά της αυτά δημιουργεί επιτυχώς χαρακτήρες και ήρωες της καθημερινότητας της ιστορικής περιόδου οι οποίοι αναμειγνύονται και συμπλέκονται με πραγματικά ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα, τα οποία φωτίζουν και ερμηνεύουν. Στα μυθιστορήματα της τριλογίας η αφήγηση γίνεται σε τρίτο πρόσωπο και ο παντεπόπτης αφηγητής/ αφηγήτρια έχει τη δυνατότητα να παρουσιάζει, να περιγράφει, να σχολιάζει, να στοχάζεται, να κρίνει, να γνωρίζει τα παρόντα και τα μετέπειτα που οι ήρωες του μυθιστορήματος

αγνοούν και να τα ερμηνεύει.

Στις Καταβολές, το επαναλαμβανόμενο μοτίβο στην αφήγηση είναι ο πόθος για την ελευθερία που εκφράζεται με το δημοτικό τραγούδι: «Ακόμη τουτ’ την άνοιξη – ραγιάδες, ραγιάδες, / τουτ’ το καλοκαίρι...». (σ. 24) Η αρπαγή της όμορφης δεκαετηράχρονης Κατερίνας από τους Τούρκους οδηγεί τον αδελφό της Αλέκο να γίνει κλέφτης: «Όταν ξημέρωσε ήταν ήδη φευγάτος (ο Αλέκος). Είχε πάρει το δρόμο των κλεφτών...». (σ. 14).

Το Αηδονοχώρι -φανταστικό χωριό που φαίνεται να ταυτίζεται με το Κερασάρι- με τα γειτονικά Βαλτετισοχώρια αποτέλεσαν ορμητήριο των επαναστατών στην εξόρμησή τους για την άλωση της κοντινής Τριπολιτσάς. Το πεδίο δράσης των πρώων του μυθιστορήματος εκτείνεται στην Πελοπόννησο αλλά υπάρχουν απόψεις των συμβαινόμενων και σε άλλες ελληνικές περιοχές.

Οι ιστορικοί χαρακτήρες Κολοκοτρώνης, Παπαφλέσσας, Παλαιών Πατρών Γερμανός, Μαυροκορδάτος, Κωλέτης, Ζαΐμης, Μητροπέτροβας, Δημήτριος Υψηλάντης, Γεώργιος Γεννάδιος, Ιμπραήμ, Καποδίστριας ή τα επώνυμα θύματα των φατριών και εμφύλιων σπαραγμών Αντώνιος Οικονόμου, Παναγιώτης Κρεββατάς, Παναγιώτης Καρατζάς, Πάνος Κολοκοτρώνης παρουσιάζονται στους γνωστούς ιστορικούς τους ρόλους και αναφορές. Ο Κολοκοτρώνης, ο Γέρος του Μωριά, εξαιρείται για την κλέφτικη στρατηγική του ιδιοφυΐα. Απεικονίζεται, επίσης, στον κατευναστικό του ρόλο σε μια στιγμή κρίσης. Οι εξαγριωμένοι στρατιώτες στο στρατόπεδο των Τρικόρφων, τον Ιούνιο του 1821, απειλούσαν να σκοτώσουν τους προκρίτους γιατί ανάγκασαν τον Δημήτριο Υψηλάντη να αναχωρήσει. Θα τους σκότωναν, «αν δεν ήταν ο Γέρος» να τους καθησυχάσει. (σ. 54). Απεικονίζεται επίσης στις δύσκολες στιγμές των εμφυλίων όταν ο γιος του Πάνος πέφτει θύμα των αλληλομνησθέντων φατριών, όταν ο ίδιος συλλαμβάνεται και στέλνεται εξόριστος και φυλακίζεται στην Ύδρα.

Ο Θοδωράκης Γρίβας ως φρουράρχος του Παλαμψιδίου και της φρουράς του Ναυπλίου είναι «αιμοβόρος και άπλητος». (σ. 389) Τρομοκρατεί και ληστεύει